

Konkurrensverkets platsundersökningar

INFORMATION FRÅN KONKURRENSVERKET

Om du vill ha informationen i ett alternativt format som till exempel på lättläst svenska, kontakta Konkurrensverket via e-post konkurrensverket@kkv.se eller via telefon 08-700 16 00.

Mars 2021

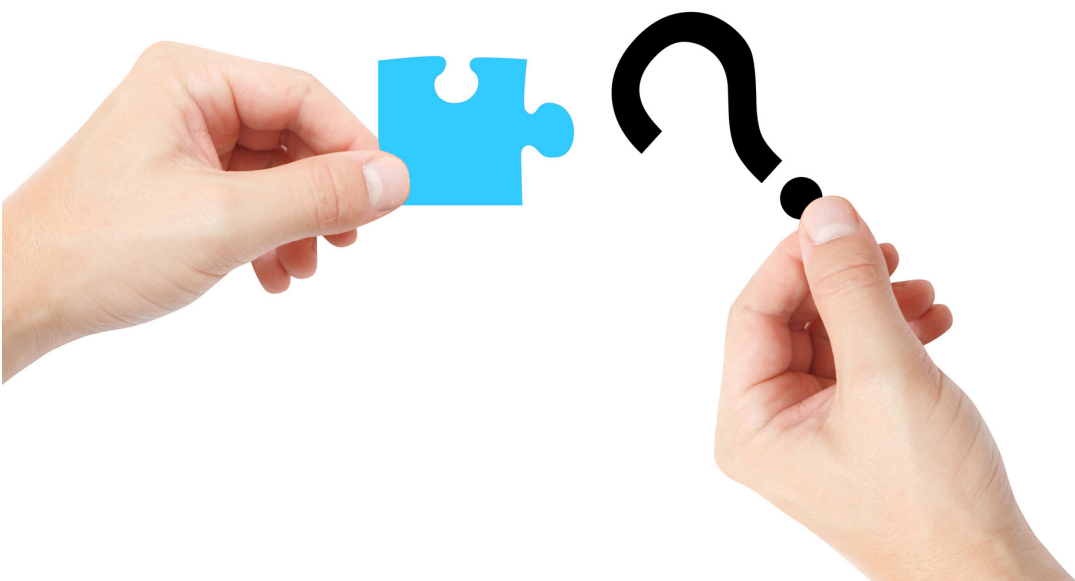
Konkurrensverket gör platsundersökningar när vi fått information som kan tyda på att ett företag bryter mot konkurrenslagen. Den här broschyren beskriver kort hur det går till när Konkurrensverket genomför en platsundersökning.

Varför besöker Konkurrensverket er?

Anledningen till detta besök är att Konkurrensverket misstänker att ett eller flera företag kan ha brutit mot konkurrenslagen. Domstolen har därför gett Konkurrensverket tillstånd att genomföra en platsundersökning hos er. Antingen är ni ett av de misstänkta företagen eller så misstänker vi att det kan finnas bevis hos er som rör ett annat företags brott mot konkurrenslagen. Vi har beskrivit misstanken i det beslut som vi har lämnat över till er. I beslutet står också vad Konkurrensverket har rätt att göra hos er under platsundersökningen.

Om flera företag berörs genomför vi oftast platsundersökningar på dessa andra företag samtidigt.

När får Konkurrensverket göra en platsundersökning?

Enligt konkurrenslagen är det förbjudet för företag att samarbeta på ett sätt som begränsar konkurrensen. Otillåtna samarbeten kan bestå i att företag kommer överens om priser, att de utbyter känslig information exempelvis inför upphandlingar eller att de delar upp marknader eller affärsområden mellan sig.

Det är även förbjudet för företag att utnyttja en dominerande marknadsställning genom att exempelvis utestänga konkurrenter från marknaden på ett sätt som begränsar konkurrensen.

Att bryta mot lagen på dessa sätt är allvarligt, och kan åstadkomma stor ekonomisk skada. Om vi misstänker att ett företag bryter mot konkurrenslagen kan domstolen låta Konkurrensverket få genomföra oanmälda platsundersökningar hos företaget för att leta efter bevis.

Konkurrensverket kan även få utföra en platsundersökning om vi misstänker att ett företag har överträtt ett av oss meddelat åläggande eller godtaget åtagande, eller om vi misstänker att ett företag har försvårat en tidigare eller pågående utredning.

Vad får Konkurrensverket göra vid en platsundersökning?

Vad Konkurrensverket får och inte får göra under en platsundersökning regleras i konkurrenslagen och i domstolens beslut. Vi har bland annat rätt att göra följande:

- » Granska er bokföring och andra affärshandlingar, inklusive handlingar som lagras digitalt i datorer och annan elektronisk utrustning, även privat sådan. Se mer under rubriken *Säker hantering av digitalt lagrad information*.
- » Ta kopior av bokföring och affärshandlingar, eller göra utdrag ur dem.

- » Ta med originalhandlingar till Konkurrensverkets, eller andra, lokaler för att där genomföra de ovannämnda utredningsåtgärderna.
- » Ställa frågor om faktiska förhållanden till er personal direkt på platsen.
- » Få tillträde till era lokaler, markområden, transportmedel och andra utrymmen som omfattas av domstolens beslut.

Vi kan även försegla kontorsrum och andra utrymmen som vi inte hunnit genomsöka, om vi inte hinner avsluta platsundersökningen under en dag utan måste fortsätta nästa dag.

Som företagsföreträdare och anställda är ni skyldiga att medverka i Konkurrensverkets utredning. I denna skyldighet ingår bland annat att ni ska ge oss de uppgifter vi frågar efter för att vi ska kunna genomföra platsundersökningen. Om ni försvårar vår utredning genom att hindra våra utredningsåtgärder riskerar företaget att få betala böter (utredningsskadeavgift). Detta kan vara fallet om ni till exempel inte låter oss komma in i företagets lokaler eller lämnar felaktiga, ofullständiga eller vilseledande svar när vi begär förklaringar på plats.

Vilka besöker er från Konkurrensverket?

Platsundersökningen får inte betunga de inblandade företagen mer än nödvändigt. Vi försöker därför alltid att genomföra platsundersökningen så snabbt och effektivt som möjligt. Därför är vi flera personer med olika uppgifter som besöker er:

- » **Undersökningsledaren** organiserar själva undersökningen.
- » **Den ansvariga juristen** ansvarar för juridiska frågor.

- » **IT-personal** speglar eller kopierar delar av företagets digitalt lagrade information. Se även under rubriken *Säker hantering av digitalt lagrad information*.
- » **Sökarna** letar efter handlingar i till exempel kontor, arkiv, skrivbord och pärmar. Även digitalt lagrad information genomöks.
- » **Kronofogdens tjänstemän** hjälper oss att få tillträde till låsta utrymmen och kan även bistå oss på andra sätt med genomförandet av platsundersökningen.

Vilka rättigheter har ni?

Ni har rätt att ha ett juridiskt biträde närvarande under platsundersökningen. Vi är däremot inte skyldiga att vänta på att det kommer ett biträde innan vi börjar platsundersökningen. Vi har rätt att inleda platsundersökningen så snart vi har lämnat över beslutet till er.

Ni har rätt att överklaga domstolens beslut om platsundersökning till Patent- och marknadsöverdomstolen. Om ni överklagar så hindrar det däremot inte Konkurrensverket att utan avbrott fortsätta platsundersökningen till dess att Patent- och marknadsöverdomstolen eventuellt beslutar annat.

Konkurrensverket har inte rätt att granska handlingar vars innehåll omfattas av advokatsekretess, det vill säga innehåller information som omfattas av en advokats eller dennes biträdes tystnadsplikt. Om vi är oeniga med er om en handling innehåller information som omfattas av advokatsekretess eller inte, skickar Konkurrensverket handlingen till Patent- och marknadsdomstolen som får avgöra frågan.

Ni har rätt att följa Konkurrensverkets granskning och kopiering av handlingar, antingen själva eller genom ombud, oavsett om det sker hos er i företagets lokaler, i Konkurrensverkets lokaler eller i andra lokaler. Detta gäller både vid granskningen av originalhandlingar och vid IT-söket.

Konkurrensverkets hantering av handlingar som är relevanta för utredningen

De handlingar som vi bedömer vara relevanta för vår utredning och som omfattas av domstolens beslut kopierar vi i två exemplar. I slutet av platsundersökningen kommer vi tillsammans med företrädare för ert företag att kontrollera att de två uppsättningarna kopior är identiska och omfattas av domstolens beslut. Därefter behåller ni en uppsättning av handlingarna samt en kopia av ett protokoll över dem. Den andra uppsättningen kopior tar vi med oss för vår fortsatta utredning. Om vi bedömer det lämpligare, har vi möjlighet att ta med oss handlingar i original till våra egna, eller andra, lokaler för att genomföra granskningen av dem där. I så fall protokollförs även dessa handlingar.

Om vi är oeniga om en handling innehåll omfattas av domstolens beslut har Konkurrensverket möjlighet att begära handräckning av Kronofogdemyndigheten som då kan fatta ett överklagbart beslut.

Under platsundersökningen får vi inte granska eller kopiera handlingar som omfattas av advokatsekretess.

I samband med genomgången med företagets företrädare får ni även kontaktuppgifter till de tjänstemän hos Konkurrensverket som kommer att ansvara för den fortsatta utredningen. Ni kan kontakta dem om ni har några frågor.

Säker hantering av digitalt lagrad information

För att kunna söka efter bevis i företagets digitalt lagrade information så effektivt som möjligt kan Konkurrensverket kopiera eller spegla företagets digitala lagringsmedia, exempelvis servrar, hårddiskar, USB-minnen, telefoner eller DVD-skivor. Skillnaden mellan kopiering och spegling är att en spegelkopia, förutom att den innehåller en kopia av den information som finns aktivt sparad på lagringsmediet, också innehåller raderad information.

Vid kopieringen eller speglingen använder Konkurrensverket teknisk utrustning som garanterar att företagets originaldisk förblir helt oförändrad under processen, och som också garanterar att de kopior som vi gör överensstämmer fullt ut med originalmediet.

För varje kopierat eller speglat lagringsmedium skriver vi ett speglingsprotokoll. Där skriver vi fortlöpande upp alla åtgärder som rör det specifika mediet. Detta protokoll håller vi kontinuerligt uppdaterat tills IT-söket är avslutat. På så sätt dokumenteras hur det digitala materialet hanteras. Vid den genomgång vi gör i samband med att vi avslutar platsundersökningen hos er, undertecknar både undersökningsledaren och företagets företrädare en förteckning över de upprättade speglingsprotokollen.

Om vi bedömer det som lämpligare, har vi möjlighet att ta med oss även digitalt lagrad information i original för att genomföra granskning och kopiering i våra egna, eller andra, lokaler. Detta innebär i praktiken att vi omhändertar de enheter som informationen är lagrad på. I så fall protokollförs dessa enheter.

IT-söket: en viktig del av platsundersökningen

Efter att vi har speglat eller kopierat den del av företagets digitalt lagrade information som vi bedömt kan innehålla relevant information för utredningen genomför vi IT-söket. Då går vi igenom innehållet med hjälp av ett program som vi har installerat i särskilda servrar. IT-söket kan genomföras antingen på plats i företagets lokaler eller så kan vi välja att ta med oss kopiorna till Konkurrensverket för att genomsöka dem där.

Vi börjar IT-sökprocessen med att göra innehållet i kopiorna av företagets digitala lagringsmedia sökbart. Denna automatiserade process kallas indexering och brukar ta ungefär ett dygn för en normalstor hårddisk. Indexeringen innebär att en programvara automatiskt skapar en digital innehållsförteckning över var alla ord förekommer i den digitalt lagrade informationen. Indexeringen medför att det går att göra mycket effektivare sökningar i materialet. Under indexeringsprocessen kan vi inte granska innehållet på de speglade eller kopierade lagringsmedierna.

Efter indexeringen börjar själva IT-söket då vi söker efter relevanta handlingar bland annat med hjälp av sökord. Vi markerar och bokmärker de handlingar som vi bedömer kan vara viktiga i vår fortsatta utredning.

Gemensam genomgång efter IT-söket

När genomsökningen av företagets digitala lagringsmedia är klar, lagrar vi de bokmärkta handlingarna i två exemplar, varav ett exemplar lämnas till företaget och ett exemplar förs till vår utredning. Samma begränsningar i Konkurrensverkets befogenheter när det gäller att kopiera eller granska fysiska handlingar gäller även för digitalt material.

När vi har gått igenom handlingarna med företagets företrädare eller dess biträde skriver båda parter under ett protokoll över vilka handlingar som Konkurrensverket har behållit kopior av. Därmed är platsundersökningen avslutad.

Radering av digitalt lagrad information efter avslutad platsundersökning

Efter genomgången med företagets företrädare eller dess biträde raderar vi de ursprungliga digitala kopiorna från våra servrar, undersökningsdatorer och sökprogram med en programvara som gör det omöjligt att läsa eller återskapa data. Vi sparar bara de protokollförda handlingarna.

Den fortsatta utredningen

När vi har avslutat platsundersökningen har Konkurrensverket ofta en stor mängd handlingar att gå igenom och analysera. För att vi ska kunna fatta ett välunderbyggt beslut behöver vi ofta komplettera med mer information.

Vi kan få in information på flera sätt. Vi kan träffa marknadsaktörer för informella samtal, och vi kan begära in skriftliga uppgifter. Våra frågor kan exempelvis gälla en närmare beskrivning av marknaden.

Konkurrensverket har också rätt att kalla in personer som förväntas kunna lämna upplysningar i ärendet till förhör. Under sådana förhör är det vanligt att vi ställer frågor om de handlingar som vi har kopierat under platsundersökningen.

Konkurrensverket arrangerar så kallade statusmöten vid olika tidpunkter i utredningen för att informera parterna om var i utredningen ett ärende befinner sig. Vid mötena kan företaget och dess biträden ställa frågor till våra utredare.

Om vår analys tyder på att företaget har brutit mot konkurrenslagen kommer vi att informera företaget om det. Företaget får då möjlighet att bemöta detta preliminära ställningstagande innan vi fattar slutligt beslut i ärendet.

Mildare påföljd om ni underlättar vår utredning

Om Konkurrensverket bedömer att det skett ett brott mot konkurrenslagen kan vi besluta om konkurrensskadeavgift för företaget. Avgiftens storlek bestäms bland annat utifrån hur allvarlig och långvarig överträdelsen varit. Avgiften kan som högst uppgå till 10 procent av företagets årsomsättning. Vid vissa otillåtna samarbeten mellan företag kan vi även föra talan om att personer i företagets ledning ska dömas till näringsförbud.

Företag som har deltagit i ett otillåtet samarbete kan dock under vissa omständigheter få mildare påföljd. Det företag som är först med att informera Konkurrensverket om ett otillåtet samarbete eller med att klarlägga att ett otillåtet samarbete skett kan helt slippa att betala konkurrensskadeavgift (få eftergift). Den möjligheten kan fortfarande finnas även om Konkurrensverket redan genomfört en platsundersökning.

Även andra företag som ingått i det otillåtna samarbetet kan få mildare påföljd om de lämnar uppgifter som underlättar utredningen. Då kan avgiften sänkas med som mest 50 procent. En person i företagets ledning kan också undvika att drabbas av näringsförbud genom att underlätta Konkurrensverkets utredning.

Vill du anmäla en överträdelse eller veta mer om eftergift av konkurrensskadeavgift?

Ring 08-700 15 99

Adress 103 85 Stockholm

Telefon 08-700 16 00

konkurrensverket@kkv.se

www.konkurrensverket.se